

Јевгениј Јевтушенко

КЉУЧ КОМАНАНТЕ

Наши коњи иду као сеоцету,
 где си ти био убијен,
 команданте.

Као у политици, без трага —
 и одвећ налево,
 и одвећ надесно.

Олабавите дизгине, мучачос,
 коњима их спокојно дајте,
могу их, изнети коњи, —
 иначе ми ћемо да изгинемо беспотребно.

Стена суморне јагодице.
 У њима јесте партизанско нешто.

Ветар као скулптор,
 с чежњом и његовим болом исклесан.

Облаци тешки, непокретни
 над вама, шума и мочвара,
као уморне мисли
 намрштених боливијских планина.

Горе и горе ми крећемо се,
 као да одлазимо од нечијих потера.

Бољи — према сабластима у планини,
 што живе са мочварном жабокречином.

Мени диктирају ритам ових редова
 звезкаве потковице,
које се спотичу о камење
 на смртоносној стази сепертином.

Но лоше таљиге — нерви.
 Ја нисам то због чега се плаше.

но бесмртност мириса лешева
 осећам свим нервима.

Присећају се тебе, команданте —
 преврћу ти сву душу,
и унутра тишина је таква,
 да је по свој прилици — земљотрес.

Комаданте,
 тобом тргују, набивајући цену више.
 на твоје скупо име
 продају те јефтино исувише.
 Не туђим, својим очима,
 комаданте,
 ја сам видео у Паризу
 твој портре, комаданте,
 на огрлицама, на брошевима, на тацнама,
 Ти си био чистим пламеном док си био жив.
 У дим су тебе претворили и толико.
 Но ти си пао, комаданте, у име
 праведности и револуције —
 не зато, да би постао рекламом
 за комерцијалност „левога“ оговарања.
 Ти си био стрељан у овој школи.
 Мој коњ се заморио.
 „Где је кључ од школе?“
 Недружевно ћуте сељаци.
 У њиховим очима скривена је тајна.
 Врата на зарђалом катанцу.
 Из прозора гледаш — тамно и голо.
 и зид је бео, као једро
 лађе на којој нема капетана.
 Дрема сеоско звоно старински.
 Тегли пијаница пиво из лимене конзерве.
 Поред врата коњско ђубриво,
 као посмртне хризантеме.
 Понављам: „Где је кључ од школе?“
 Кључ! Разумете??“ — вичем на шпанском.
 „Ми не знамо, сењор, не знамо . . .“
 Нећеш извући реч од сељака, као од зидова.
 Где је ипак кључ од школе,
 од твоје душе, комаданте?
 Да, време нам је лоше, мучачос.
 Облаци су бремени ти громом.
 Тај кључ — он је у рукама тајне,
 и дед га покушајте
 дохватити!
 Само веродостојан кључ — не калауз,
 Та ништа се не решава са провалом.
 Разумем ја вас, мучачос, —
 толико
 у вашим срцима осетљивим од бола.
 Тако се и бори са пушком у руци,
 тако се и моли за митраљез
 Ако вас терају надесно, мучачос,
 ви — налево,
 но, ако налево,
 не сувише лево од главног друма,
 јер иначе понор ће вас прогутати.
 Твоје руке, Че, одсекли су
 тамо, на тргу

Ваље Гранде,
да би скинули отиске прстију.
(Можда, у журби „пришили“ су с другог.)
Но побуњеничке руке мучачос —
то су твоје руке,
комаданте,
и нико их одсећи не може,
а отсеку ли — израшће поново.
Поверите се коњима, мучачос,
а не просто замасима младим.
Коњи поседују сељачку мудрост —
ништа, што је она остарела.
На небу кружи над вама јастреб,
управљајући се својим крвожедним кљуном,
својим канцама док их скупља,
нанишањена жртва ишчекује.

САВАНА И ТАЈГА

Савана, ја сам тајга.
Ја сам, као и ти, бескрајна.
Ја сам тајна за тебе,
и ти си за мене тајна.

Но ја сам дошла к теби
не зимом, не међавом.
Хоћу у твојој борби,
савана, бити другом.

Ти си сва од патњи,
од горких суза магле.
Покрила си толико ти,
као саваном, савана.

Хоће ли синови твоји
тебе слободе вечне.
Ја сам за њих пуна љубави,
као борови, бесконачне.

И у жарком часу борби,
идем за њима трагом,
ја ћу освежити њихова чела
прохладним руским снегом.

Ми смо сестре — ти и ја,
и то без обмана.
Ево теби грана моја.
Спријатељимо се, савана!

Ла Плаз, 11. јуни 1971.

Превео са руског: ЉУБИША МИШИЋ